П III 34

Број 172 — Год. IV. Ујвидек, петак 4 август 1944 Примерак 20 филера

НОВА ПОШТА

„НОВА ПОШТА"
ИЗЛАЗИ СВАКОГ ДАНА УЈУТРУ, ОСИМ ПОНЕДЕОНИКА И ДАНА ИЗА ПРАЗНИКА. РЕДАКЦИЈА И АДМИНИСТРАЦЈА: УЈВИДЕК, ВИТЕЗ ХОРТИ ИШТВАН ТЕР 6/I ТЕЛЕФОН: 39-39. ПОШТ. ФАХ 260 ЧЕК. РАЧУН КОД ПОШТ. ШТЕД. 18.254. МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА: 5.20 П., ТРОМЕСЕЧНА 15.— П.

Хонведи су зауставили бољшевике у надирању према Татарском Кланцу

Југоисточно од Варшаве осујећени су совјетски прелази преко Висле

Немачки контранапади у Нормандији

Из главног стана Вође Рајха немачка Врховна команда саопштава:

Непријатељ је у Нормандији на средњем и западном делу мостобрана јуче цео дан продужио са јаким нападима, који су били потпомагани јаком артилериском ватром и акцијом многих ловачких бомбардера. На већини места у тешким борбама, наневши страшне губитке непријатељу, одбили смо га, а он је успео само на мало места да постигне успехе. Тамо су наше трупе прешле у контранапад. Југоисточно од Вилдијеа наши тенковски одреди налазе се у надирућем контранападу у западном правцу. Одбили смо чеоне тенковске колоне непријатеља, које надиру кроз Авранж у правцу југа и запада према Рену и Динану.

Борбени авиони распрштали су непријатељске колоне у простору јужно од Авранжа и уништили већи број тенкова, топова и возила.

Изнад Нормандије и територија окупираних на западу оборили смо 18 непријатељских авиона.

У француском простору убили смо 118 терориста. У тим акцијама чишћења бандити су од 6 јула изгубили 7.300 погинулих и 4.700 заробљеника.

Велики простор Лондона и даље се налази под тешком осветничком ватром „V 1".

Наше трупе у Италији и јуче су одбиле у борбама, пуним губитака по непријатеља, покушај противника да продре према Фиренци. Западно од града и неколико километара јужно и даље се пружа срчани отпор непријатељу.

На северној ивици Карпата осујећени су многи совјетски напади потпомагани тенковима. Нарочито источно од пролаза на Бескидима одбацили смо даље са контраударом непријатеља. У великој окуци Висле, западно од Баранова, појачао се притисак непријатеља. Даље на североистоку сломили су се многи бољшевички напади у великим губицима. Осујетили смо више непријатељских покушаја прелаза преко реке. У простору Варшаве било је променљивих борби. Град Радзимин заузели су наши тенкови са контранападом.

На средњем сектору Буга и јужно од Августова осујећени су поновљени напади непријатеља, а на сектору Саинен — Вилковискен и код Митауа воде се огорчене борбе.

У простору Бирсена наши тенкови су контранападима заузели више места. Источно од Двине и на земљоузу Нарве осујетили смо у чврстим борбама јаке покушаје Совјета да изврше продор.

У великој одбранбеној бици између Карпата и Финског Залива, током јула месеца, уништиле су Вермахт и оружане СС трупе 3908 непријатељских тенкова. Даљих 250 тенкова уништило је ваздухопловство. У истом том раздобљу Совјети су у ваздушним борбама и услед дејства контраавионске артилерије ваздухопловства изгубили 1329 авиона.

Хонведи су зауставили бољшевике у надирању у правцу кланца Татар

Берлин, 3 август. (Интеринф«. — Тежиште борби на Источном фронту налазило се у предпростору Карпата, у великој окуци Висле у подручју јужно од Варшаве и Ковна.

У предпростору Карпата мађарске трупе упустиле су се у борбу са бољшевицима у њиховом надирању према кланцу Татар. Причинили су им велике губитке, па су својим противнападом спречили совјетско даље продирање.

Између Сана и Висле немачки оклопни гренадири разбили су жестоке совјетске нападе. Бољшевици су тодуше успели да продру на неким местима али нису успели да оборе немачки одбранбени систем. Југоисточно од Варшаве осујећено је више совјетских покушаја за прелаз. Северозападно од Ковна бољшевици су извршили јак напад на немачке линије и успели да ове на неколико километара потисну. Градове Маријонпул и Вилковишкен требало је предати. У простору Нарве северно од језера Пејпус немачка одбрана је осујетила све бољшевичке нападе.

Химлерова дневна заповест

Берлин, 3 август. — (ДНБ). Заповедник немачке резервне војске Химлер саопштио је у дневној заповести да је по Фиреровом налогу преузео главну команду над резервном војском. Он је у својој дневној заповести саопштио још и то да дневна обука војника треба да износи исто толико колико радно време радника запослених у ратној индустрији.

УЛЕТАЊЕ НЕПРИЈАТЕЉСКИХ АВИОНА

Будапешта, 3 август. (МТИ) — Изјутра, пре подне и по подне на дан 2 августа и ноћу између 2 и 3 августа, поједини непријатељски авиони улетали су на више месте у ваздушни простор државе изнад јужне границе. На два теретна воза осули су митраљеску паљбу. На композицији постигли су неколико погодака, али у људству није било штете. Контраавионска артилерија осула је паљбу на апарате који су јој дошли надомак".

ЈАПАНСКИ ПРОТЕСТ КОД ВЛАДЕ СЈЕДИЊЕНИХ ДРЖАВА

Токио, 3 август. (ДНБ) — Како су у министарству спољних послова у уторак саопштили јапанска влада је путем неутралне Шпаније код владе Сједињених Држава уложила протест због бесправног поступка са ватиканским јапанским послаником. Према саопштењу министарства спољних послова после 6 јула амерички војници упали су у стан јапанског посланика у Риму и са истим поступили противно међународним прописима у вези поступка са дипломатама. Посланик Харада упутио је телеграм по томе предмету из Ватикана где се он налази са осталим особљем посланства.

УСПЕШНЕ ОДБРАНБЕНЕ БОРБЕ У ИТАЛИЈИ

Берлин, 3 август — (Интеринф). Интеринф јавља о борбама у Италији: Тешке борбе које су се поново распламтеле југозападно од Фиренце донеле су немачкој одбрани потпун одбранбени успех. Нападачима нигде није успело да продру у немачке линије. Нарочито је жестока борба била за место Импронету које је у току дана више пута мењало господара. Увече је Импронета коначно остала у немачким рукама. (МТИ).

Ваздушне борбе изнад Немачке

Берлин, 3 август. (Интеринф) — У четвртак у преподневним часовима изнад Алпа дошло је у више махова до жестоке борбе у ваздуху, када је једна америчка бомбардерска формација под заштитом ловачких авиона долетела из Италије и летела изнад јужне Немачке. Немачке противавионске снаге супроставиле су се непријатељским авионима већ приликом њиховог долетања. У огорченој борби оборили су више бомбардера заједно са товарима бомби.

После тога долетеле су формације америчких бомбардера из западног правца и изнад територије Рајха летеле у јужном правцу те изнад јужне Немачке продрле све до баварског простора. И тој формацији се супроставила противавионска одбрана и немачки ловци. Према до сада пристиглим извештајима више непријатељских бомбардера и ловаца оборено је још пре него што су стигли на циљ.

ЈАПАНСКА ВЛАДА ПРЕТРЕСЛА ЈЕ СПОЉНО ПОЛИТИЧКУ СИТУАЦИЈУ

Токио, 3 август. — (ДНБ). На редовној седници јапанске владе министар спољних послова Шигемицу поднео је извештај о међународној ситуацији и нарочито је подвукао и испољио важност веза са Турском. После говора јапанска влада заузела је по томе питању свој став. Појединости још нису познате. (МТИ).

УМРО ШПАНСКИ МИНИСТАР СПОЉНИХ ПОСЛОВА

Мадрид, 3 август. (ДНБ) — Генерал гроф Јордана, министар спољних послова Шпаније изненада је умро у Сан Себастијану.

ШВАЈЦАРСКА ЗАСТУПА НЕМАЧКЕ ИНТЕРЕСЕ У ТУРСКОЈ

Берлин, 3 август. (ДНБ) — Са надлежног немачког места информативно се саопштава:

Одговарајући на једно питање у Вилхелмштрасеу су изјавили да интересе Немачке у Турској, после прекида односа, заступа Швајцарска.

НЕ ПУТУЈМО БЕЗ ПОТРЕБЕ

Будапешта, 3 август. (МТИ) — У вези са ограничењем у погледу железничког саобраћаја, заведеним 28 јула, са надлежног места поново се скреће пажња публици да путује само у ванредно потребним случајевима. За путовање железницом до сада још није потребна дозвола, али ако се буде показало да ће возови и од сада бити као и до сада претрпани путницима, у том случају на надлежном месту биће приморани да се безабаве планом о завођењу дозвола за путовање.

Черчил је пред Доњим домом признао страшно дејство немачког осветничког оружја „V-I“

Берлин, 3 август. (ДНБ) — Черчил је у среду по подне говорио у лондонском Доњем Дому. О говору Черчила немачка телеграфска агенција јавља следеће појединости.

— О инвазионим борбама могли би се написати читави томови књига — рекао је Черчил — али пошто имам свега неколико минута на расположењу бићу присиљен укратко да изложим прелаз преко канала и искрцавање у Француској. Ми смо се још на конференцији у Квибеку споразумели где ће се и на којим тачкама извршити искрцавање. У Техерану смо пак донели одлуке да искрцавање извршимо у мају или у јуну месецу 1944 год. Стаљин је обећао да ће тада на Истоку покренути офанзиву свим снагама. То се и догодило.

Пре инвазије из Америке је у Енглеску приспела велика количина ратног материјала и трупа. Учешће у борби било је равномерно. Истина је да је Черчил 1942 г. био против инвазије, а доцније у току ратних операција на Средоземном Мору она је постала немогућа. Међутим ове године у пролеће он је нашао да је дошло време да се започне са инвазијом. У инвазији су углавном учествовали бродови фабриковани у САД, јер су енглеска бродоградилишта у то време била у највећој мери запослена.

Говорећи о споразуму који је склопљен између Енглеске и Совјетске Уније за 20 година Черчил је навео да је то залога мира и реда као и будућег развитка Европе.

Он је у своме говору опширно говорио и о разарачком дејству „V. 1.“ Признао је да је немачко оружје за одмазду број 1 до сада потпуно уништило у Лондону више од 17.000 кућа, а број оштећених кућа премашује до сада 800.000. У току евакуације Лондона до сада је главни град Енглеске напустило око један милион грађана. Черчил сматра за вероватно да ће Немци применити у будуће новија и ефикаснија оружја у борби.

Говорећи о Турској Черчил је изјавио да је влада у Анкари сходно духу енглеско-турског споразума прекинула односе са Немачком.

На крају је Черчил говорио и о губицима енглеске војне снаге и у току овога изјавио да губици ваздушне снаге премашују пресечне губитке осталих родова оружја.

Надлежни немачки кругови о Черчиловом говору

Берлин, 3 август. (ДНБ) — Са надлежног немачког места информативно се саопштава:

Черчилов говор, који је одржао у среду у Доњем дому, значи само један рђав покушај са којим је хтео да оптимистичку слику садашњој енглеској ситуацији. Истовремено је општу ратну ситуацију оцртао тако како то не одговара чињеницама. Черчил је хтео да умири британско јавно мњење, за претрпљене губитке у Нормандији као и за пораст истих, а с друге стране хтео је да спречи све већу панику, која раste у Лондону, и јужној Енглеској с обзиром на уништавајуће дејство немачко тајног оружја „V. 1.“ Његов покушај није успео.

Черчил је са доста опширним изразима говорио о припремама за инвазију, а истовремено је о борбама и успесима Енглеза и Американаца, имао врло мало да каже.

Он је говорио само о могућностима, само је набрајао и често употребљавао глагол „надати се“. Черчил је у сазнању оних опасности, које треба да очекују у будућности а које прете од немачких подморница и немачког ваздухопловства. Необично је интересантно што је Черчил под притиском јавног мњења морао да призна дејство немачког оружја „V. 1.“ И ако подаци, које је Черчил изложио не одговарају чињеницама, бројеви које је он изнео ипак дају једну велику слику о уништењу и губицима проузрокованим од оружја „V. 1.“ Британски премијер морао је да говори о новом контра оружју и да спреми јавност на дејство тог новог оружја.

СЕДНИЦА ПОЉСКЕ ВЛАДЕ ПОЉСКОГ ГУВЕРНЕМАНА

Краково, 3 август. — (МТИ). Под претседништвом генералног гувернера д-ра Франка одржана је седница у краковској тврђави. На седници расправљано је у вези садање ситуације на фронту. Државни секретар д-р Бихлер шеф владе изразио је мишљење да у овим судбоносним данима поново треба приступити задатцима велике будућности.

НАИМЕНОВАН ЈЕ КОРТЕНОВ ЗАМЕНИК

Берлин, 3 август. (ДНБ) — Поводом атентата извршеног на Фирера изгубио је живот генерал пуковник Кортен, шеф генералштаба немачке ваздушне снаге. Сада је за његовог наследника наименован вице маршал Крејве.

ГРАЦИЈАНИ КОМАНДУЈЕ ЈЕДНОМ НЕМАЧКО-ИТАЛИЈАНСКОМ АРМИЈОМ

Милано, 3 август. (ДНБ) — Из италијанског главног стана јављају: Маршал Грацијани, министар рата, преузео је команду једне немачко-италијанске армије и том приликом издао дневну заповест трупама.

У СОФИЈИ ВЛАДА МИР

Софија, 3 август. (ДНБ) — Бугарско јавно мњење примило је у највећем миру одлуку анкарског парламента, донету у среду, којом се прекидају односи са Немачком. У Софији се као нарочито важан сматра онај део говора Сарџоглуа у коме је изјавио да овај корак Турске још не значи ступање у рат.

Бугарски регентски савет примио је у среду по подне претседника Багрејанова и министра спољних послова Драганова.

Кроз штампу

Серториус о нормандиском фронту

„Регели Мађарорсаг“ доноси напис војног сарадника Европа Прес-а Лудвига Серториуса о нормандиском фронту: „Нормандиска битка све више добива карактер покретног рата. Премда се тиме испуњава и жеља противника, и његове војске сада настављају давно очекивану копнену офанзиву, истовремено и немачкој одбрани тај покретни рат пружа могућности да из руку непријатеља поново узме, у даном тренутку, офанзиву, односно да му задаје тешке ударце, што је сада много више могуће, него при мостобранима на домаку бродских топова. Тренутно, наравно, још само непријатељ може да извлачи користи из покретног рата, уколико се са својим моторизованим снагама, с којима је надмоћан, даље труди да продире кроз клинове на немачком фронту“.

„Истовремено с тиме, непријатељска ваздушна снага је такође појачала своју делатност — пише даље Серториус — и покушава да немачке оперативне резерве делом већ при долажењу разбије, делом пак да спутава бомбардовањем наших магацина са материјалом. Баш увођење велике непријатељске ваздушне снаге у борбу показује тешкоће коначног заустављања непријатељског продирања. Пошто су непријатељски тенковски клинови напредовали даље од града Авранша, на левоме крилу су настале поново тешке битке. Генерал Бредли је, наиме, један део својих бројних трупа управио према Вилдјеу и Сен Пјеру, с друге стране пак и Немци настављају своје започете против-нападе западно од Персија и северозападно од Тешиг сир Вера. Од исхода ових битака не зависи на последњем месту докле ће моћи да напредује десно крило I америчке армије које је у покрету“.

*

„Фелкишер Беобахтер“, у чланку „Прави пут — тежак пут“ пише између осталог: „Немачки народ сме да буде уверен да се појачање наше војске и повишење радног улошка предузима у највећим мерама. То ће се догодити брзо, али не пренагљено. Наш ће се народ сам изненадити за какав је развој снаге он способан на почетку шесте ратне године. Наши непријатељи пак констатоваће са потиштеношћу да је Немачка, у доба кад су је држали већ за потучену, доспела до неслућеног размаха својих снага“.

„Ма како био тежак тотални ратни уложак за појединца, за нас ће он бити једно дубоко смирење — вели се даље у чланку. — Ми не потцењујемо каква опасност постоји за Рајх у овој тешкој борби. Најважније је, међутим, да се та опасност увидела, а да се из тога изводе тачни закључци. Ми ништа себе не заварамо. Ми видимо ствари онаке какве јесу, и према томе радимо“.

*

„Пешти Хирлап“ пише у односу на источно ратиште: „Најновији извештаји о источном фронту дају закључивати о постепеном очвршћавању немачких одбранбених позиција. Док су у последње време овде започети покретни рат карактерисала с једне стране напредовања, уз потпору совјетских тенкова, с друге стране пак немачки покрети одвајања, — сада стиже све више вести у којима се говори о немачким контранападима. Дабогме, да ли то значи да је совјетско напредовање достигло ону најзападнију линију коју је, према немачким плановима, могло постићи, или пак ова немачка иницијатива значи само то да немачко војно вођство хоће да успори ток догађаја, да би се могло спремити за извојевање одлучне битке на одабраном месту, — на то питање би тешко било добити одговор“.

*

„Пестер Лојд“ наводи, поводом промене поглавара Финске, лист „Часи Суоми“ из Хелсинкија, који каже да је „у садашњим тешким приликама сконцентрисање снага и исправљање разних политичких смерница, потребан предуслов да би се могле савладати задаће времена“. Лист указује затим да је у већини других земаља већ одавно војно и цивилно вођство у једној руци. Оставку Ритија означује лист као израз несебичног и далековидног држања, које је бивши претседник током својег периода владања стално посведочавао. Маршал Манерхајм пак „важи као личност која ужива поверење свију политичких кругова, и стога јамчи заснивање једнога јединственог фронта“. „Измена је — подвлачи завршно фински лист — дошла доиста у једноме судбоносном часу, но нема повода да се тај догађај тумачи као знак слабости, напротив ће он расветлити тешки положај Финске“.

НЕ ПОЈАЧАВА СЕ ПОКРЕТ ФРАНЦУСКОГ ОТПОРА У ЈУЖНОЈ ОБЛАСТИ

Виши, 3 август. (ДНБ) — И поред тога што лондонски и алжирски радио стално позива на отпор француско становништво против законите владе и окупационих власти у јужном појасу унутрашња политичка ситуација није се углавном променула. Иако се у неким областима и појаве терористи, треба констатовати да тако звани покрет отпора нема јединствено вођство и да се тероризам у току последњих недеља није знатно појачао.

Непријатељска пропаганда много квари локалне догађаје који се увек завршe са енергичним наступањем одреда који праве ред и мир.

АНГЛОСАКСОНЦИ У ПАРИЗУ БОМБАРДОВАЛИ ДЕЧЈУ МЕНЗУ

Париз, 3 август. (ДНБ) — Приликом англо-америчког терористичког напада извршеног у среду на простор Париза, погођена је једном бомбом менза коју су водиле калуђерице. Том приликом страдало је 50 деце заједно са својим мајкама. До сада је ископано 40 лешева мале деце, 5 калуђерица и много других грађана.

У околини Лавала англоамерички авиони су из низког лета напали возове који су транспортовали избеглице са операционих подручја. Одмах је погинуло 11 лица, 2 су касније подлегла озледама а 17 лица је тешко рањено.

Односи између Немачке и Турске прекинути су у среду у поноћ

Турска је повредила споразум немачко-турског пријатељства

Анкара, 3 август. — (ДНБ). Немачко турски политички и привредни односи прекинути су у среду 2 августа у поноћ.

На надлежном немачком месту у вези са прекидом ових односа дата су следећа обавештења:

„Турска је, својом одлуком велике важности, крочила на пут, који је у супротности са традицијама и политиком земље. Овај корак ни уколико неће служити добру Турске, тим више што нису постојали никакви принудни разлози, који би изискивали обустављање досадање добро опробане политике. Несумњива последица овога корака биће рат са Немачком.

Турска влада и парламенат примили су на себе тешку одговорност водећи овакву политику, према турском народу. Немачка није дала никаквог повода за овај корак, којим је турска влада повредила споразум немачко-турског пријатељства. Односи између турског и немачког народа били су на сваком пољу а нарочито на културном пољу сасвим јасни и убедљиви и тако прекидање ових односа значи раскид са старим традицијама.

Турска је овим прекидом учинила први корак на путу који може да буде веома опасан по њу.

ТУРСКО—БУГАРСКО—СОВЈЕТСКИ ОДНОСИ

Берлин, 3 август. — (ДНБ). Коментатор вести Вилхелмштрасеа на једно упућено питање одговорио је да у Берлину ништа није познато о неком политичком споразуму између Турске, Совјетске Уније и Бугарске о коме су у страној штампи објављене вести.

МИКОЛАЈЧИК ЈЕ ПРЕГОВАРАО СА МОЛОТОВИМ

Берлин, 3 август. — (Интеринф). У вези са путем Миколајчика и Ромера у Москву у добро обавештеним пољским круговима у Лондону сазнаје се да су пољски министри за време свога путовања у Москву били руковођени не само добрим намерама, већ су за то добили и потребна пуномоћја, да би могли да претресају о важним питањима. У погледу пограничног питања делегати пољске владе у Москви заступају гледиште да ће обе стране које преговарају као привремену границу признати Керзонову линију, а када буду непријатељства окончана, тада ће се одредити дефинитивна граница.

У вези са реконструкцијом пољске емигрантске владе у Лондону делегати су такође вољни да попусте. У Лондону се међутим не може да утврди да ли се ова спремност односи на то да ће се у пољску владу примити 1—2 члана одбора у Москви или ће се поред тога одбацити 1 до 2 лица која се у Москви сматрају да заузимају против совјетски став. Миколајчик по овом питању жели коначно да одлучи тек за време преговора у Москви.

Из Амстердама се јавља: Према извештају британске обавештајне службе, претседника пољске емигрантске владе Миколајчика примио је у среду народни комесар за спољне послове Молотов, са ким је водио „весма искрене“ преговоре. После ових преговора, Миколајчик је претставницима московске штампе изјавио да се јо шније састао са маршалом Стаљином али се нада да ће до тога састанка ускоро доћи.

МАРШАЛ МАНЕРХАЈМ ЗАУЗЕЋЕ У ПЕТАК СВОЈ НОВИ ПОЛОЖАЈ

Хелсинки, 3 август. (МТИ) — Фински парламент позабавио се законским предлогом о новом поглавару државе и овај без икакве измене прихватио. Како се сазнаје нови претседник Финске маршал Манерхајм заузеће свој положај у петак. Овај предлог поднео је парламенту претседник владе Линкомиес.

ОДБРАНА НА ТРИ ФРОНТА

Под горњим насловом пензионисани ђенералштабни пуковник Секељ Ђири Ласло написао је чланак у будапештанском листу »Регели Мађарорсаг« који у целости преносимо:

»Несумњиво је да су одлучујући напади англосаксонско-совјетско руских војних снага — за сада на три фронта — уједначени чиниоци инвазионих операција. Немачка и њени Савезници дакле сада воде рат на три фронта, односно присиљени су да се бране истовремено на три фронта. У одлучујуће критичном периоду рата човечанство које жуди за миром гледа у немачко ратно вођство и пита се кала ће штаб Хитлера задати непријатељима такав ударац који ће бити судбоносан? Нема таквог војног стручњака који би на то питање дао тачан одговор тим пре пошто из потпуно лако разумљивих разлога, не би могао да изнесе, иако би добро знао односе, својих и савезничких снага. Покушајмо да ипак укратко расправимо то питање — без икакве намере прорицања — већ држећи пред очима тактичке могућности. Главне карактеристике војне ситуације јесу следеће:

1) Источни фронт: Полагано и наређено повлачење испред совјетских бројно јачих нападачких снага, ако мотазирање њиховом притиску поред одржавања ширине немачког фронта који се одваја у правцу запада. Совјети према неутралним изворима нападају са војском од седам милиона људи без обзира на џиновске губитке.

2) Западни фронт. Према англосаксонским снагама (којих има од прилике око 400 хиљада људи) које продужавају своје операције без тактичког резултата маршал Клуге води еластичну борбу т. ј. брани се нападајући. Велике резерве су, према Берлину, за сада нетакнуте. То би било и оправдано у главном зато што не достају још податци који се односе на напад непријатељских главних снага (место, време, јачина снага и база).

3) На југу немачко одвајање врши се према непријатељском притиску. Циљ је везивање англосаксонских снага.

Потпуно пасивна одбрана може и да изазове потпуни слом одбране ако се оно врши као сада, контранападима. То је (и принцип Клаузелица), или треба да уследи и оно време кала ће немачка одбрана вратити ударац, односно негде прећи у контранапад. Пошто се непријатељ може и са еластичном одбраном ослабити, или да изкрвари (битке материјала и уништења) или уништити односно потуђи га само са нападом.

Занимљиво је питање где и када ће почети тај одбранбени напад у супротности према досадањој немачкој нападачкој одбрани?

За велики одлучујући напад потребна је огромна снага нарочито према непријатељу као што су Совјети, односно сразмерна надмоћ са данашњим термином — тежиште. Свугде, дакле на свима фронтовима неможемо бити надмоћни. Где да нападамо? На Истоку? Југу? или Западу? Према тачном тумачењу модерне тактике прво треба дати ударац непријатељу на најопаснијем и најужем месту. Према осталима пак треба се само бранити ради добијања времена. Из тога принципа би следело да немачка одбрана треба да пређе на Истоку у напад на руске снаге које данас већ врше брзо надирање и својим појединим деловима угрожавају Пруску. Наше разлагање не може бити без основа пошто је Берлин већ споменуо концентрисање извесних снага иза немачког фронта.

На питање »када« одговарамо ово. Пожељно је свршити прво са најјачим непријатељем већ само и ради скраћења трајања рата. Питање је, међутим, да ли одбрана има толико резерви да то може учинити данас? Било би сувише касно ако би непријатељ који концентрично напада стеснио одбрану на мали простор са кога се не би могле развити нападачке операције. Немачки покрети на Истоку данас још не значе озбиљну опасност већ и само зато што се услед скраћивања унутарњег одбранбеног фронта и главне резерве налазе ближе.

До сада изложено јесте само основни принцип у погледу коначне одбране и коначног обрачунавања са непријатељем. Када ће немачка одбрана и где дати удар у одлучујућем смислу, на то може да утиче и поједине друге околности, као на пример спољно политички догађаји, нови Савезници на сопственој и непријатељској страни, унутрашњи политички односи и т. д. Међутим, није немогуће да одбрана негде на Истоку заустави Русе, своје одбранбене позиције консолидује и да затим пређе у напад. Међувремено се брани и на западу пошто су Монтомеријеве снаге још даље од немачке територије него совјетска војска а на јужном фронту за сада са операцијама одвајања доводи своје снаге ближе осталим фронтовима. Видећемо шта ће донети будућност.

Знатно је повишена ратна помоћ и рента породицама лица која се налазе у рату, ратним инвалидима, удовама и сирочади

Будапешта, 3 август. (МТИ) — У Службеним новинама од четвртка објављене су две владине наредбе којима је знатно повишена ратна помоћ сродницима лица која су у рату као и онима о којима се води ратно старање.

Нова наредба о ратној припомоћи предвиђа опште просечно повишење са 25 на сто. Исто тако наредбом је предвиђено да се у општинама које немају више од 12.000 становника женама лица која се налазе у рату, самосталним занатлијама или трговцима који су свршили најмање 4 разреда основне школе, месечна припомоћи повисује са 48 на 60 пенга, а за остале чланове породице са 18 на 25 пенга. За остале ова помоћ повишена је са 36 на 45 пенга месечно. У општинама са преко 12.000 становника, на даље, у жупаниским и муниципалним градовима жени самосталног занатлије или трговца са најмање 4 разреда средње школе, ова помоћ се повисује са 60 на 75 пенга месечно а за станове породица са 24 на 30 пенга. За остале пак помоћ се повисује са 48 на 60 односно на чланове породице са 24 на 30 пенга месечно.

Исто тако повишена је рента лица о којима се врши ратно старање: Ратним инвалидима који спадају у другу групу ренте са 72 на 90 пенга а који спадају у трећу групу ренте са 36 на 50 пенга. Сразмерно је повишена рента ратних инвалида за официре и подофицире. Знатно је повишена рента за ратне удовице и то удовице официра месечно 140 пенга, а за удовице подофицира и редова месечно 90 пенга. То претставља од прилике повишење са 25 на сто. Помоћ ратне сирочади слично је повишена и то тако да ратна сирочад официра која су остала без родитеља добијају месечно 110 пенга, а ратна сирочад подофицира и редова 60 пенга месечно.

Овом наредбом знатно је повишена и рента лица из рата 1914—1918. Рента ратних инвалида из првог Светског рата већ одавно је изједначена са рентом ратних инвалида из овога рата и она је сада истовремено повишена. Исто тако на двоструко је повишена рента ратних удовица и ратне сирочаде из првог Светског рата.

Контраавионска артилерија оборила је код Сентеша један англосаксонски авион

Будапешта, 3 август. (МТИ) — У уторак увече поједини непријатељски авиони прелетали су ваздушни простор државе са југа источно од Тисе у правцу севера. Ово улетање имало је обележје узнемиравања. До бомбардовања није дошло. Један од ових авиона прелетао је око један и по час у ноћи над Сентешом, и летећи дуж Тисе упутио се у северном правцу. Том приликом ваздушна одбрана у Сентешу обавила је браву ру јер је оборила овај апарат, који је летео над градом. Непријатељски апарат се запалио и као огромна запаљена буктиња срушио се у атару града. Посада овог авиона састојала се из три лица. Двојица од ових успело је да се спусте из запаљеног авиона падобранима док је трећи изгорео.

Два енглеска авијатичара, који су се без опирања предали жандармима који су приспели на лице места отпрећени су у полициску казетаницу у Сентеш где су стављени у притвор.

Вести

ПЕТАК, 4 АВГУСТ 1944

— Надвојвода маршал Јожеф пред оздрављењем. Надвојвода маршал Јожеф после петонедељног тешког боловања услед запаљења плућа налази се на сигурном путу оздрављења.

— СУПРУГА МИНИСТРА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА ДАЛА СВОЈУ КРВ ЈЕДНОМ РАЊЕНИКУ НАСТРАДАЛОМ ЗА ВРЕМЕ БОМБАРДОВАЊА. Како лист „Пешт" јавља, „Централа за давање крви Црвеног крста" за време овога рата не само на Источном фронту него и у земљи скупља крв за пружање прве помоћи рањеним хонведима или грађанима настрадалим услед бомбардовања. У редовима ове корисне и хумане установе налази се и супруга министра унутрашњих послова витез Јарош Андора. Она је прошле недеље после бомбардовања дошла у једну болницу где су пренети рањеници који су настрадали приликом ваздушног напада у четвртак. Донета је у болницу једна тешко рањена жена код које је требало брзо извршити трансфузију крви. Министрова супруга одмах је понудила своју крв рањеној жени, која се сада већ сасвим добро осећа.

— Бивши велики жупан Бачке вратио се у адвокатуру. Доскорашњи велики жупан Бачке и града Ујвидека г. д-р Лео Деак отворио је поново своју адвокатску канцеларију у Зомбору.

— После 40 година активне службе у пензију. Учитељ у Бајмоку Прајшл Јожеф пензионисан је након 40 година ефективне учитељске службе. Он је највише службовао у Бајмоку где је својим радом стекао поштовање својих суграђана.

ОВЧИЈУ ВУНУ СОПСТВЕНИЦИМА ДРИДАМ, ПРЕДЕМ. ОВАРИ предиона вуне, Сабадка, Берчењи ул. 38 (Кромпирска пијаца). 1824

— Полицајац Берец II Јожеф у Ујвидеку погинуо херојском смрћу. За време вршења своје дужности м. кр. полицајац Берец II Јожеф погинуо је херојском смрћу у Ујвидеку. У вези са његовом смрћу издата је следећа посмртница: „Кор официра, чиновника и стражара м. кр. полициске капетаније у Ујвидеку са болом саопштава да је наш млади друг Берец II Јожеф м. кр. полицајац, који је припадао стажу велике капетаније у Будапешти, 2 август у зору ове године у 31-ој години старости, за време храброг вршења своје службе погинуо херојском смрћу. Посмртни остатци нашег вољеног друга биће 4 августа у 16 часова по прописима реформатске цркве у капели државне болнице освећени и отпраћени на последњи пут, на гробље јунака у Ујвидеку. Нека његов помен вечито живи међу нама. — Ујвидек, 3 август 1944 године.

ДАНАС ЗАМРАЧИ У 21.30
ЗАМРАЧЕЊЕ ТРАЈЕ ДО 5.00
ЧАСОВА УЈУТРО

„Без обзира на народност и странку желим да будем градоначелник сваког правог човека"

рекао је нови градоначелник Зомбора д-р Пете Јанош

Зомбор, 3 август. — Муниципални одбор града Зомбора одржао је јуче ванредну скупштину на чијем дневном реду се налазило увођење у дужност новог градоначелника Зомбора д-р Пете Јаноша.

Скупштину је отворио велики жупан Бач-бодрошке жупаније д-р Пиукович Јожеф, поздрављајући присутне. После тога велики бележник др Чолос Јене прочитао је допис Министра унутрашњих послова о именовању новога градоначелника. Ванредна скупштина узела је на знање ово именовање и путем депутације дозвала на скупштину д-р Пете Јаноша.

У име муниципалног већа новог градоначелника поздравио је велики жупан д-р Пиукович Јожеф. Он је у своме говору указао на значај историских времена и упозорио присутне на данашњу једину заповест:

— Срећа, — рекао је у своме говору велики жупан д-р Пиукович Јожеф, — што мржња у Зомбору није утњездена, као што је то случај у појединим деловима жупаније око града. Он је присутне упознао са својом политиком која је национална и социјална и с тога води до уздизања Мађарства. Јер и они Мађари који су најниже пали треба да се склоне код Мађара.

У току свог даљег говора велики жупан је прешао и на питање народности. Нагласио је да Буњевци неизоставно врше своје дужности, па чак и Српство у Зомбору далеко стоји изнад прописа вршења својих дужности, предњачећи испред осталих Срба у провинцији. Поред тога одао је признање Немцима који бројно нису истина велики али по својој организацији заузимају угледно место.

Говорећи о новом градоначелнику велики жупан је изјавио да зна да д-р Пете Јанош није човек речи него дела. Он верује да ће нови градоначелник пронаћи начин за решење мађарских питања и пронаћи пут који води ка грађанима града мађарског језика. Замолио је градоначелника да својом љубављу обаспе овај град давне и велике прошлости. На крају је градоначелнику зажелио за његов рад прати Божији благослов.

Градоначелник д-р Пете Јанош у своме инсталационом говору у првом реду се потсетио Његове Преузвишености витеза Нађбањаи Хорти Миклоша, Регента Мађарске, који је остварио мађарску садашњицу а у његовој прошлости се налази залога мађарске будућности. Он је срдачно поздравио дику народа, мађарско хонведство и молио Божији благослов у њиховим борбама. Он је изјавио благодарност на поздравном говору великог жупана.

Излажући свој програм, нови градоначелник д-р Пете Јанош је рекао и следеће:

— Ослањајући се на рад чиновничког кора, ја обећавам администрацију која ће бити лишена корупције. Самном заједно сваки чиновник треба да осети да служи граду. Сматрам за своју свету дужност да у првом реду притекнем у помоћ члановима породица оних који на пољу на фронту приносе највеће жртве.

Без обзира на народност и странку желим да будем градоначелник сваког правог човека.

Овај запажени говор градоначелника д-р Пете Јаноша пропраћен је бурним одобравањем и аплаузом. После тога у име Мађара из Зомбора поздравио је новог градоначелника Анђал Нандор, у име Немаца д-р Стефан Волф, у име Буњеваца д-р Јосип Веселовски, а у име Срба д-р Сима Тапавица, после завршене скупштине, градоначелник д-р Пете Јанош примао је депутације.

Лица оптужена за продају лажног злата ослобођена од оптужбе

»Нова пошта« је пре неколико дана објавила појединости о афери у вези са продајом позлаћених предмета у место злата. У вези са том афером органи кривичне полиције у Ујвидеку спровели су истрагу и извршили хапшење осумњичених лица. После завршене истраге ухапшена лица су предата Државном тужиоштву.

Данас је у вези са овом афером одржана расправа пред Окружним судом у Ујвидеку. Према оптужници Гојко Шијачић и Мита Стратимировић осумњичени су да су у Ујвидеку неким лицима продавали разне наките у већој вредности, као од чистог злата, док су у ствари ови накити били само позлаћени. Према другој тачки оптужнице оптужени су продали један пар златних минђуша и један златан ланац за 2.000 пенга који су такође били само позлаћени. Поред тога оптужени Стратимировић је заједно са оптуженим Емануелом Берецом од једног банкарског чиновника примио 98 комада златника, под изговором да ће их продати, а ти ове златнике нису продали већ су их задржали за себе. Према трећој тачки оптужнице Стратимировић је у Будапешти хтео да прода непознатим лицима позлаћене ствари под изговором да су оне прављене од правог злата.

Суд је нашао да се у погледу првог дела оптужнице како Шијачића тако и Стратимировића ослобађају оптужбе, налазећи да то кривично дело уопште не постоји. По другој и трећој тачки оптужбе оптужени су ослобођени услед недостатка доказа.

— Ваздушни саобраћај са фашистичком Италијом. Поново је успостављен ваздушни саобраћај између фашистичке републиканске Италије и европских пријатељских земаља. Путем ваздушне поште могу се упућивати писма у Чемачку, Бугарску, Мађарску, Румунију, Финску, Словачку, Хрватску, Турску Чешко моравски протекторат, Португалију, Шпанију, Француску, Данску, Шведску, Норвешку, Швајцарску и Грчку.

— Четворци у Бесарабији. У болници у Неови у Бесарабији једна жена родила је четворке и то три мушкарца и једну девојчицу. И деца и мати су потпуно здрави. Мајка је жена једнога војника који се налази на фронту и до сада је родила већ троје деце.

БИОСКОП РАКОЦИ
ДАНАС
Од 1—4 августа
Немачки премијерни УФА филм
Казаће деца
Хансјоре Шрот, Хари Литке, Кете Хак
Најновији журнал: Трећи део инвазије на Западном фронту

УТВРЂЕНЕ НОВЕ ЦЕНЕ РИБИ, ЖИВИНИ И ЈАЈИМА

Министар за јавно снабдевање објавио је у Службеним новинама неколико наредаба. Према једној наредби највиша произвођачка цена риби је означена у наредби број 704.600/1944 К. М. Друга наредба предвиђа максималне цене живе и заклане живине и живинским производима. У истој наредби предвиђају се највише цене за живу живину, и то у продаји на пијаци или лиферовано у кућу на целом подручју државе: угојена гуска 4.80, мршава 4.00, угојена патка 4.07, мршава 4.00, Пиле 4.40, кокош 3.60, ћурка 4,20, бисерка 4.40 пенга по килограму. Највиша произвођачка цена свежег кокошијег јајета износи на подручју целе земље 4.20 пенга по килограму.

— Шестоструко убиство у Турској. У близини Смирне, у једном селу побијано је шест чланова једне богате сељачке породице. Постоји сумња да су ово убиство у маси извршили сиромашни сељаци.

— СМАЊЕЊЕ СВЕТСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ КАВЕ. Како бразилијанске листови пишу производња каве у целом свету смањена је према производњи од 23.6 милиона мц. у 1939 години на 17.6 милиона пм. у 1940 год. Ове економске године рачуна се са још већим смањењем производње каве у свету.

— Велика топлота у Шпанији. У шпанском граду Кордови у недељу је температура износила у хладу 41° а на сунцу 50°. То је била највиша температура ове године у Шпанији.

— Штрајк трамвајских начештеника у Монтреалу. Јављају из Канаде да су намештеници електричног предузећа у Монтреалу одлучили да ступе у среду у штрајк због повишица плата. Радници електричног предузећа у Монтреалу у току једне године дана ступили су по трећи пут у штрајк.

— КАМИОН НАЛЕТЕО НА ТРОТОАР И ИЗАЗВАО СМРТОНОСНУ НЕСРЕЋУ. У белгиском граду Лијежу један велики теретни аутомобил, услед квара у кочници на једној од најпроментнијих улица у граду свом снагом је налетео на тротоар, где се ударио са стубом електричне светиљке. Стуб се услед јаког удара сломио у парампарчад и комадићи гвожђа од овог стуба смртно су ранили три пролазника.

БИОСКОП НЕМЗЕТИ

Од 1—4 августа

ШЕСТОРЦИ

Успешна продукција шведског премијерног филма

Аке Седерблом
Тор Мордеу

— Упис одраслих ученика у грађанску школу. Грађанска школа у Сабадки приредиће и ове године вечерњу наставу за ученике и ученице, који желе да наставе своје школовање. Овим одраслим ђацима, који су напунили 18 година живота, даваће се часови увече и моћиће завршити четири разреда грађанске школе, сваке године по један разред. Настава ће почети 7 августа. Упис се врши 2, 3 и 4 августа после подне између 17 и 19 часова.

— Експлозија на вршалици у Зенти има већ три жртве. Јавили смо да је на салашима у Зенти експлодирала вршалица Пољак Фрање и да су услед експлозије погинула два човека: Киш Андраш Јанош, који је нестручно руковао са вршалицом и власник имања, на коме су врли, Молнар Сипан Иштван. Сада се јавља да је умро и трећи рањеник, Деак Јожеф, радник, стар 32 године. Он је умро услед опекотина. Надзорништво за индустрију из Ујвидека послало је на лице места комисију. Она је утврдила, да вршалица није била у исправном стању, да ју је нестручњак водио и тако је уследила несрећа. Експлозија би уследила и у случају, да је стручњак руководио вршалицом. Жандармерија наставља истрагу.

— Талас топлоте у Португалији. Јављају из Лисабона да је у целој Португалији овладао талас топлоте. У Лисабону у хладовини било је 30 степени. Највећа топлота је била у Коимбри, универзитетском граду Португалије, где је у хладовини било 45 а на сунцу 64 степена. Овако велика топлота не памти се још од 1863 године.

— Завршен је курс за железничке приправнике. У Сабадки је завршен први курс за железничке приправнике. Они су добили теоретску и практичну наставу. На конкурсу је било преко 200 младића, који су сви са успехом завршили приправнички течај, па ће сви бити постављени у железничку службу.

— ИЗГУБЉЕН НОВЧАНИК С ДОКУМЕНТИМА. У уторак увече изгубљен је од Дунава до Верешмарти улице број 8 један кожни новчаник плаве боје. У новчанику су се налазили следећи документи: Обртница, легитимација за бицикл, дозвола недата од војске, рибарска дозвола, државна дозвола за пецање, војна буквица, пријавница, тержлап и венчаница. Сви документи гласе на Хам Ђорђа. Моли се поштен налазач да документе уз награду од 50 пенга достави на адресу: Хам Ђорђ, Верешмарти улица бр. 8.

ПОЗДРАВИ

Обвезници радне чете поздрављају своје родитеље, рођаке, пријатеље и познанике и то: Кризмановић Стипа, Берег, Руски Сава, Тепић Милорад, Сабадка, Крендић Бора, Силберек, Дорић Тоша, Сабадка, Фејди Влада, Бачкерестур, Николић Спасоје, Пинпед, Црњански Борислав, Каревица Јова, Пинпед, Лукић Момчило, Костић Бранислав, Вајдић Сава, Божић Душан, Шуваков Радослав, Жабља, Калуђерски Миленко, Јандрић Милорад, Аницић Радивој, Цвејин Мита, Пиваш Милош, Ђурић Иса, Владисављевић Радован, Абацин Трива, Мијатов Мила, Осивац, Дејанов Лазар, Чавић Душан, Плачков Урош, Бачфелдвар, Чалетић Ника, Деканић Лаза, Спришки Сава, Тодинов Данило, Стојшић Данило, Стојшин Миленко, Надаља, Новаков Стеван, Келпеш, Кнежевић Сава, Бојан, Шилић Драгољуб, Ченеј, Јовановић Јова, Стапар, Рајић Радислав, Тодоровић Бранислав, Сувајдић Младен, Шукић Паја, Букинчев Стева, Осивац, Говорчин Паја, Ујвидек, Бранков Здравко, Бајша, Јованов Веселин, Гавнов Цвета, Ошове, Радин Вујадин, Стојшић Рада, Стапар, Радић Ненад, Беретић Стева, Зомбор, Марић Милан, Мартонош, Орданов Жарко, Аничин Младен, Марјанов Рада, Параг, Дорословачки Младен, Обеће, Грујић Славко, Стапар, Крстин Ненад, Бегеч, Рајић Никола, Мартонош (Рахо), Депалов Стева, Бранков Милета, Шубарош Јоца, Родован Паја, Офутак, Леутин Миливој, Болбалац Милан, Миклић Мита, Пајић Васа, Неуков Бранко, Тител, Павлов Пера, Веркић Милош, Бефалац Душан, Добановачки Драгослав, Петров Ђока, Кулпинац Ђока, Милутинов Милан, Кај, Живков Младен, Опанчарев Вељко, Дерње, Николић Спасоје, Керавица Јова, Црњански Борислав, Пинцед, Јовановић Милан, Дрљачин Станоје, Ерсалаш, Мркшић Коста, Крстић Никола, Лазић Жарко, Узелац Милан, Грујић Никола, Настасић Мирко, Настасић Звонко, Ратковић Данило, Плавшић Ђурица, Сечујски Ненад, Рајић Слободан, Рибаров Ђура, Грујић Ђура, Танурџић Мита, Беретић Стипа, Јодић Станимир, Релић Слободан, Стојачић Милан, Стојков Ђура, Шијачић Миливој, Берић Ненад, Зомбор, Микић Лазар, Мићин Милош, Шајкашлак, Гајдобрански Душан, Веселиновић Милан, Ченејски салаш, Лекић Илија, Врачанић Стева, Сентамаш, Лазић Стојан, Лазић Лазар, Миланов Јова, Цепанчић Ђурица, Вукобратов Гојко, Вуков Лазар, Јанчилић Милан, Вуков Живојин, Николић Јова, Стапар, Обренов Рада, Панић Рада, Дунагардон, Ђурчић Рада, Влајанко Славко, Ђирић Славко, Пујић Ђока, Римски Драгољуб, Ђурчић Бранко, Бојин Рајко, Шајкашђерђе, Домић Стева, Вулић Јоса, Јакшић Матија, Цанић Матија, Сонта, Вулетић Ђура, Андрашић Жарко, Поповић Велимир, Крњански Веселин, Перишић Бошко, Ковачев Бранко, Кубурић Рајко, Цвејанов Мита, Малкачки Алекса, Иванов Сава, Моровић Бошко, Мохол, Татић Милош, Вујков Паја, Цвијански Лаза, Урсентиван, Дорошки Милешко, Малешев Миленко, Грујић Паја, Гајинов Светозар, Миланов Ђока, Ошове, Волетин Стеван, Жабља. Којић Веселин, Жакић Јован, Недељковић Богомир, Ујвидек, Бујандрић Лазар, Бујандрић Пера, Кавгић Стева, Хрњачки Маринко, Окер, Папић Стева, Јосимовић Мале, Недељковић Шилобрк, Радишић Ђурица, Крстоношић Лаза, Мољац Стева, Ујвидек, Ракић Милутин, Гаванski Рада, Шилић Драгољуб, Ченејски салаш, Милић Јован, Ујвидек, Тодинов Данчика, Стојшић Миленко, Стојшић Данило, Бечејац Лука, Сиришки Сава, Надаља, Ђирић Данчика, Бајац Стева, Ратков Новица, Шуваков Живко, Овербас, Цигурски Рада, Симин Павле, Обеће, Радосављевић Неца, Стојић Никола, Радонић Живко, Сентамаш, Малешев Миленко, Ошове, Бранков Миленко, Офутак, Богојев Живојин, Шокчић Стева, Бегеч, Вајдић Сава, Апић Стева, Жабља, Деканић Лазар, Чаленић Лука, Надаља, Леђенац Борислав, Милутиновић Ђура, Кула, Грујић Никола, Зомбор, Мостарски Душан, Пачер, Кирдић Илија, Опаланка, Даниловац Илија, Данилов Мита, Каплић Сима, Бојић Небојша, Пиподић Слободан, Дерње, Мишков Паја, Миливојев Младен, Стојадинов Мита, Чечук Милош, Шведић Коста, Самочети Младен, Фелшекабол, Опачић Жига, Ђурчић Здравко, Ђурчић Младен, Максимовић Ђока, Рајков Лаза, Милин Јоца, Драгаш Пера, Васиљев Здравко, Чупић Мита, Чурог, Цурнић Мита, Павловић Јовица, Петровић Рајко, Стајић Никола, Бачфелдвар, Богданов Радивој, Милин Никола, Лилиомош, Сојић Рада, Ујвидек, Бебић Аца, Шајкашлак (Хонвед табори пошта Д. 528).

Пејић Тима, Мирицки Миле, Поповић Душан, Угринов Макса, Угринов Душан, Радулашки Груја, Радулашки Радушко, Раушки Бранко, Раушки Славко, Пајић Миленко, Радишин Сава, Матић Панта, Матић Данчика, Матић Милан, Врбашки Богдан, Јакшић Богдан, Савић Живојин, Јакшић Нестор, Пајић Кајица, Коновић Неца, Поповић Радивој, Матић Војин, Мијатов Толор, Иванов Бранко, Шашин Тима, Лукић Лаза, Радонић Влада, Ђорић Кајица, Мохол, заједничка адреса: Фелдпост 00520/С.

«««« ||| »»»»

— Опао је број производње подморница у Америци. Како јављају из Вашингтона у најскоријем времену градиће се мање подморнице пошто верују да ће за њих бити мање посла током даљег ратовања.

— Погинуо адмирал Шарл Сесил. Адмирал Шарл Сесил који је био командант једне крстарице која је потопљена приликом једне поморске битке у заливу Кула, погинуо је приликом једне авионске катастрофе у понедељак у простору Тихог Океана.

— Пад акција енглеских железничких компанија у Аргентини. Према извештају лондонског листа „Финансијен Њус" аргентинска влада почела је да спроводи мере које се односе на државну контролу аргентинских железница које се налазе у енглеским рукама. Позвана су енглеска железничка друштва да безусловно уплате у државну благајну 3.8 милиона фунти стерлинга за покриће онога дела плате железничара које би евентуално енглеска друштва обуставила. Услед мера аргентинске владе како исти лист јавља пао је курс акција енглеских железничких компанија.

— Оркан у Чункингу. У граду Чункингу у уторак по подне беснео је оркан. После оркана град је изгледао као да је на њега извршен ваздушни напад. Оркан је рушио куће, обарао дрва и телефонске бандере. На набујалој реци Јангце страдало је неколико бродова.

— Фотографирају се фински музеји. У свима уметничким и научним музејима у Финској овога лета врше се фото снимања свих уметничких и музејских предмета. Сем тога учињене су и остале потребне мере за заштиту тих старина.

Прорицања која су претсказала садањи светски сукоб

Рат ће престати у зиму — али коју?

Прорицања су стара већ хиљадама година. Астрологијом су се, на пример, бавили већ стари Халдејци и Египћани, и „звездознанце", са својим хороскопима, играли су у стара времена видне улоге на дворовима, па и у грађанству уопште, са циљем да откривају тајне будућности.

Данашњи човек је, природно, мало више скептик према разним прорицањима, но догађају се случајеви када смо, ма и са чуђењем, присиљени да верујемо у основаност разних пророковања, првенствено онда када се један део њих већ обистинио.

Занимљива је, у вези с овим, једна књижица из године 1936, коју је недавно штампао један будапештански лист, а која носи наслов „У знаку светских катастрофа и чудних догађаја„. Из поднаслова књижице дознајемо „којих пророчанстава испуњавања можемо очекивати од 1936 до 1946 године„.

Писац ове књиге скупио је, између осталог, пророковања која потичу из прошлих столећа, а односе се на данашње дане. Ту се, на пример, каже да ће у нашој деценији на свету да се догоде нечувена чуда. Светски градови нестаће са земље — кажу ти пророци — до колена ће се газити у крви, краљевски престоли уздрмаће се, на земљи ће да наступи глад, и тако даље, — али из тих прорицања дознајемо и то да ће после 1946, кад се угаси ужасан светски пожар, следовати мир који ће трајати 28 године...

У књизи се наводи пророк Роке, који је пред своју смрт, 1840, прорекао да ће се Аустрија присајединити Немачкој, а истовремено је рекао и да ће Немци окупирати Белгију. Занимљив је и исказ неких старијих пророка да ће „доћи време кад у Немачкој неће ваше бити Јевреја". Говори се и о тешким данима Рима. По прорицању Дон Боска, доћи ће време кад ће у Риму потећи много крви, Папа ће у пратњи два кардинала остати Ватикан, да посредује у интересу мира.

Даље спомињу пророци и то да ратно пустошење неће обићи ни Енглеску, наиме, „крај рата ће бити онда када се пољуља поморска сила Енглеске„.

По прорицањима из разних времена, три четвртине града Келна биће опустошено. „Са Истока ће страшна олуја проћи светом — каже се у једном пророчанству из XII века чак — и страховите патње чекају оне крајеве где ће те трупе да прођу".

Разуме се, кад је реч о пророчанствима, свакога занима за кад „видовити" људи предвиђају свршетак рата.

Године 1946 завршиће се најстрашнија деценија на свету — каже један од њих — али хоће ли 1944, 1945 или 1946 отпочети тај период мира, о томе се не каже ништа, само се указује на то да ће рату бити крај у оно годишње доба када су „муње и громови необичне појаве", дакле у — зимским месецима...

Највеће хладноће и топлоте на земљи

Раније распрострањено мишљење да најхладније тачке на нашој земљи леже у подручју полова, а најтопије око екватора показало се, одавно већ, као нетачно. Научним посматрањима и бележењима испоставило се да је место где влада највећа хладноћа Верхојанск северосточно од реке Лене у Сибирији. Тај сибирски „пол хладноће" има у зимским месецима просечну граничну температуру од —62 степена Целзијева, док се у лето темометар диже и до +15 степени топлоте. Таква велика померања у температури нису нигде иначе посматрана. Апсолутно најнижа температура на земљи забележена је године 1892 код Верхојанска, а износила је —68 степени Целзијевих.

Испитивачка путовања кроз ледена поларна подручја посведочила су да човек уопште много боље подноси велику хладноћу него екстремну топлоту. То је и природно. Од хладноће се бар донекле можемо штитити кретањем, ватром, оделом, масном храном и т. д., док смо према високим температурама много немоћнији.

Кад је реч о најтоплијим подручјима наше земље, помишљајмо прво на Сахару или на врела подруча Индије. Међутим, по констатацијама метеоролога најтоплија тачка на земљиној кугли је источно-афрички град Масауа на Црвеном Мору, где је просечна годишња температура +31 степен Целзија. Тамо ни ноћу не бива хладније, и клима је неиздржљива. У Калифорнији, у пустињи Мохаве, налази се једно место које зову „Долина смрти", а где је просечна топлота 38 степени, но бива и преко 50 степени. Највећа, досад забележена топлота у томе крају — а то је вероватно највећа топлота уопште на земљи — износи 56 степени.

*

ЧУДЕСА МИНИЈАТУРНЕ УМЕТНОСТИ

У своје време кружиле су праве легенде о необичном рекорду учитеља Берет Тамаша из Куншага, који је на обичну дописницу читко у целини исписао чувену Петефијеву песму »Јанош витез«. Огромна маса слова из овог историског спева ређала се као ситне тачкице, па ипак текст се могао лепо прочитати, а сам рад изазвао је велико дивљење код људи. После тога низали су се разни минијатурни уметници својом необичном вештином, исписујући читаве приче и предавања на љуски једног јајета, са тако ситним словима, да су она морала да се читају кроз увеличавајуће стакло. Светски рекорд на пољу минијатурне уметности држао је дуже времена канадски архитекта Хенри Браун, који је од једне једине шибице направио потпуни минијатурни модел великог моста у Бруклину. Недавно је овај рекорд тукао француски вајарски ученик Андре Лимре, који је од једног јединог зрна пиринча успео да изваја бисту пара Наполеона I. Ово је заиста крајњи рекорд, врхунац стрпљивог рада минијатурних уметника.

Кућа, љубимица батерије

Ово је овде прква, чудесни велики храм природе. Озбиљне поносите јелке као да су мали свештеници, који асистирају при свечаном Богослужењу. Мирис јелки, дах свилене траве, чув мирис тамњана а цвркутање птица, псалми који се дижу у висину. То човек осећа кад на коњу продире уз брдо. Али слика се одједном мења. Пред нашим очима се појављују мала утврђења укопана у земљу, а на горе на гребену планине одмарају се брдски топови покривени поњавама.

Налазимо се у положају једне планинске батерије. Сунце баца само слабе млазове светлости између густог грања и ови млазеви осветљавају занимљиве шаре на ћилиму од траве и на кров малих утврђења покривени коровом од јеловине. То је најјаснијо уређен положај за топовску паљбу...

Сада на целој линији влада тишина, манипуланти су се растурили по свима странама планинског пропланка, али су увек спремни ако би дошла заповест за паљбу.

Пред клупом једног малог утврђења окупљена је већа маса људи. Чује се гласан смех. Они су опколили уплашену животињу са дугим ногама са њом се играју као несташна деца.

— Кућа, то је љубимица наше батерије, — претстављају нам ову животињицу Кућа је мала срна стара свега три недеље. Она својим благим и питомим очима зачуђено гледа у нас. Убрзо сазнајемо и за њену историју. Она је ухваћена тамо доле пре недељу дана. Дрхтала је, бојала се кад су је ухватили и плачући је тражила за својом мајком. Ко зна шта је постала сироче и под каквим околностима.

Подне је, некоме пада на памет да Кућа већ одавно није јела. Двојица су у један мах скокнули до оближњег малог утврђења и ускоро доносе малу боцу на чије је грло навучена гумена пев.

— То је њена пуцла, — показује нам један кадет аспирант. — Ја сам већ писао мојима кући да ми пошаљу једну честиту гумену пуцлу. До душе, заборавио сам да им кажем због чега ми је потребна а већ наредном поштом стигло је писмо: »Та ви сте, ваљда се ниси вратио стакленој пуцли?« То ме је приморало да упутим нову дописницу да би се избегле непријатне несугласице. — додаје кадет осмехујући се. Кућа у сласт извлачи млеко из боце, које се свакога дана уз велике тешкоће набавља из оближњег села за рачун батерије. Када је испила и последњу кап, љупка срница се сва стресла од уживања, затим се протегнула и почела да лиже кадетову косу.

— Овде није потребан берберин. — рече један од артилераца. — Кући је најомиљенија забава лизање косе...

Сада је Кућа одједном задрхтала и уплашено се увукла у кадетово крило. На хоризонту се појавио огроман пас.

Јеси ли стигао, Дељатине?! поздрављају га топџије и одмах претстављају и њега. То је руски пас. Ми смо га још за време боравка у Дељатини ухватили, и он од тада верно држи са нама. Има занимљив обичај. Ако пред њим на некога прстом покажемо и кажемо: »Партизан!« овај се пас одмах обара на дотичног... Кућа, иако није партизан, много се боји од њега.

— Сад је већ потпуна менажерија батерије, — одговорио је заставник. — Ту је Жуков, — показује на једно ситно куче црвене длаке. — Овај пас је пребегао од Руса али Жуков је кукавица, он се страшно плаши од Куће.

Кући је дошла воља да мало пролута... Кадет аспирант је пушта. Она својим дугим ножицама пролази поред батерије. Са својим паметним очима све посматра, као да то никада није видела.

Она нас је пре неки дан све тротуала, — прича заставник. — Поручник Х. К. наш командант прослављао је рођендан. Наш господин поручник од како смо заузели овај положај стално се задржава у главној осматрачници и тако није могао да види Кућу. Али телефоном се стално интересовао за њу. Ми смо решили да сада поводом ове свечане прилике пошто нечим другим нисмо могли да обрадујемо нашег команданта, да одведемо Кућу поручнику. Сваки члан батерије набрао је по неколико струкова цвећа, од кога су направили огроман букет и мали венац који смо везали о Кућин врат. Била је велика радост кад смо стигли.

Оваке мале радости нам често данима заслађују живот...

У том тренутку из малог утврђења првог официра разлеже се оштар глас:

— Приправност за паљбу!

За неколико тренутака сваки се налази на своме месту. Кућа је благовремено пала у немилост. Манипуланти, управљачи батерија без речи врше свој посао. У исто време звонко одјекују команде за паљбу... Кућа не може да разуме цело ово комешање, а затим се разлеже паљба у читавом низу. Топови тутње један за другим а после неколико тренутака, као одјек, чује се тресак погодка.

Кућа ни да се мрдне. Само стоји када се осипа нова паљба. Ускоро чује се нова команда:

— Паљба мируј!

Топџије се окупљају око малог утврђења првог официра. Хтели би да знају на шта су пуцали и какав је резултат. И тек после неколико минута неко се сетио Кће. Узалуд, ма колико да је мила ова срница, овде напољу је за топџијино срце топ ипак највише прирастао.

— Биће сигурно тамо горе код батерија, — каже неко.

— Ја мислим да Кће више нема — алослути други.

Али никакво зло се није десило. Јер Кућа се ускоро опет налази у кадетовом крилу, који је доцније смешта, у за њу одређено, ограђено место говорећи јој доброћудним гласом:

— Овде можеш да трчиш до миле воље, Кућа... Видиш ти ње, колико нас је данас узбудила због свог нестанка!...

Поручник КАПЛОЊИ ЂЕРЂЕ
ратни дописник.

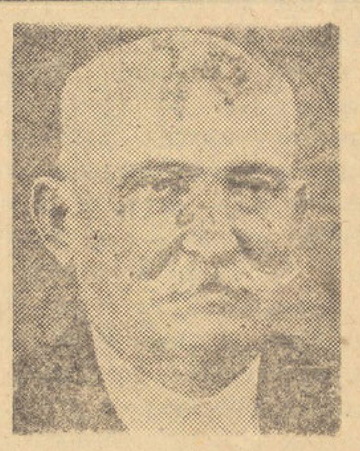

Помен

Извештавамо све пријатеље и познанике да ћемо нашем милом оцу, стрицу, брату, ујаку и деди

Васи Пејић

економу

давати годишњи помен у суботу, 5 августа о. г. пре подне у 11 часова на св. Алмашком гробљу.

Ујвидек, 3 августа 1944 год.

2653 ОЖАЛОШЋЕНА ПОРОДИЦА

РАЗЛИЧИТЕ СУДБИНЕ

Првом су после борба подигли споменик који је другоме после »борбе« послужио за узглавље.

НАШ СЕЉАК У ПРИЧАМА

ЛАЛА КАО »ВРАЧАР«

Било је то пре шездесет и више година, у Сентамашу, али се још и данас препричава.

Мајстор-Нова имао ваљану краву Музару. Млеко је продавао, а добивене паре штедео. Тако је сакупио неку мангуру, »за прне дане«.

Сусед мајстор-Новин, неки Мита »Такица«, пуки сиромах, а бећар, решио да подвали мајстор-Нови на »фини« начин.

После поноћи прескочи тарабу, упаде у шталу и помузе краву. Изјутра, мајстор-Нова био је забезекнут: његова добра »Шара« нема млека! Идуће ноћи понови »Такица« »подвиг«. То је трајало тако недељу дана. Мајстор-Нова је ћутао; мислио је да му се крава разболела. Напослетку, видећи да крава добро једе, а нема млека, разтрубе по селу како су му краву уврачали, када је ишла из поља кући.

Дочује то и »Такица«, па, сретнувши мајстор-Нову, примети му онако као узгред:

— Чујем, комшија, да ти је крава престала да даје млеко. Да није то нека врачбина?

— Па то баш и ја мислим...

— Е, видиш, мене су још у младости учили како треба у том случају врачати. Само ту, знаш, треба мало пара, да се набаве неке чаробне травке. А најпосле, што ја то и причам, то су твоје ствари. Е, идем...

— Ма, стани, ако Бога знаш, човече! — задржава га, обрадован, мајстор-Нова. — Ево ја ћу да ти дам пара, па набави све што треба, само да моја Шара поново даје млека.

Прими Такица педесетицу — а то онда није био мали новац — и пође, обећавши да ће све да »удеси« и »уврача«.

Идуће ноћи, Такица је мало мање помузао Шару, а други дан, ево га мајстор-Нови:

— Но, како је сад? Ноћас сам већ нешто мало почео врачати.

— Фала и Богу — вели радосно мајстор-Нова — јутрос сам већ нешто намузао. А ти, молим те, само настави.

Такица је »наставио врачање«, Шару је све мање и мање измузавао, па најзад и сасвим престаде, те је дошла у своју стару »ворму«. А мајстор-Нова је после не једаред частио Такицу, што му је тако лепо отклонио кравин »урок«.

И.

ПРИЧА »НОВЕ ПОШТЕ«

ТЕСТАМЕНАТ

Оноре Морлен

На железничкој станици госте су очекивале раскошне спахиске кочије. Кочијаш који је био одевен у блиставу униформу седео је на боку и када је видео да путници силазе са воза, он је с времена на време узвикивао: Ко се вози за дворац Шонан?! Водим госте господина Шонана.

Гостију је било свега четворо, два мушкарца и две жене. Њих троје су се снашли већ у возу а четврти их је тек сада приметио. Гласно, са извештаченом веселошћу похитао је да их поздрави:

— Здраво, здраво, изгледа да смо сви на броју.

О ти си то, драга Жанета, — сагнуо се старији брат Белон, — веома је лепо од тебе што си и ти дошла.

— Но чујош, одвратила је Жанета надмено, — после таквог писма, како не бих дошла!

Она друга дама држала је у руци шарени свилени сунцобран и почела својим пискавим гласом:

— Можда би смо већ кренули, како видим, наш богати рођак нам је послао кочије.

Кочијаш је поново узвикнуо:

— Молим госте господина Шонана.

Гости су пришли кочијама. Старији Белон скинуо је учтиво шешир пред кочијашем и рекао:

— Бог вас поживио Жане.

Кочијаш је са респектом отпоздравио:

— Добар дан вам желим госпође и господо!

Жанета Сармон била је прилично озлојеђена, чувши овај поздрав. Она се обратила старијем Белону:

— Робер, зар ти познајеш овог кочијаша?

— Да, — одговорио је он мало збуњено. — Та ја сам био већ једном код нашег рођака... још прошле године сам посетио Шонана...

Завладала је гробна, непријатељска тишина. Сада је проговорио млађи Белон:

— А зар се господин спахија заиста толико рђаво осећа?

— Богме, није добро, — завртео је кочијаш главом. — Њега је јадника, живот сасвим изморио.

Дама са шареним сунцобраном је брзо приметила:

— Е, па онда да пожуримо!

Сви четворо су се попели на кочије и ове су кренуле. Две даме заузеле су место на задњем седишту, а два мушкарца преко пута од њих. Они су једно време ћутали и међусобно се одмеравали. Били су рођаци. Мајка двојице Бенона била је Шонанова кћи, дама са шареним сунцобраном је била сестричина старог спахије, док је Жанета била сестра умрле Шанонове жене. Они су пре неколико дана добили писмо од Шонана да га по важној ствари, — написао је чак и то да ће бити говора о тестаменту — потраже у његовом дворцу. Тако су се они сусрели и сада, када су се кочије кретале по прашњавом друму у правцу дворца, они су се међусобно опрезно гледали, у исто време радознало и непријатељски. Најмрачнијим мислима била је обузета Жанета:

— То је Робер. Видећ га молим те! Колика подлост! Он је кришом долазио до ове старе будале, како би му се додворио. Наравно њему не би била довољна четвртина наследства, него много више!

Дама са шареним сунцобраном посматрала је из коса Жанету.

— Изгледа да се ова надувена жаба још љути, — помислила је, — што је Робер посетио старога? .. Боже мој!... Ипак га је неко од рођака посетио а ми ни завирили нисмо код њега.

Старији Бенон је стално размишљао о једној ствари:

— Некако треба да исправим ову своју малопређашњу глупост! А ђаво да га носи, заиста немам много користи што сам посетио старог пријатеља Шонана. Он ме чак није хтео ни да прими.

Млађи Бенон је гласно наговорио следеће:

— Не крије се нека смипалица иза тога, што нас је стари сазвао?

Дама са шареним сунцобраном је брзо одговорила на то:

— Лако је могуће. Човек се од оваког каприцioзног старца може свачему надати.

Жанета је као одјек одвратила:

— Био је он луд целога свог века!

Затим се оштро окренула према старијем Бенону:

— Уосталом о овоме би нас могао опширније да обавести Робер, јер је он једини био у гостима код старог.

Старији Бенон је сада осетио, да му се пружа прилика да сада исправи малопређашњу глупост. Са јетким осмехом на уснама је рекао:

— Да, ја сам посетио старога, али ме он није ни примио. Поручио ми је да га родбина ни мало не интересује, али зато ипак да се не бојимо јер када буде писао тестамент, свакако ће мислити на нас.

Даму са шареним сунцобраном је ова изјава у највећој мери изненадила:

— Он те уопште није примио?

— Није.

Жанета је сада осећала сатисфакцију. Стари није примио овог прождрљивог Бенона. Истина каприциозна спахија није одговорио на њене понуде о посети, премда му је послала више писама.

— Заиста је сјајна фигура тај старац, — рекла је развлачећи усне. — он је тако поступао увек и са сваким.

Млађи Бенон је уз презрив осмех приметио:

— Шта можемо да очекујемо од једног пијанца?

Дама са шареним кишобраном је уздахнула:

— Да ли ће још остати нешто за њим?

Жанета се хистерички насмејала.

— Тај је попио већ све, драга моја, све.

Старији Бенон је додао:

— Чуо сам да му ни у глави више није чисто.

Жанета је завршила ову дискусију:

— Пијана будала!

*

Већ после једног часа рођаци су се враћали кочијама на станицу Старији Бенон, задовољно се осмеосмехујући нагао се на наслон седишта рекавши:

— Но, и ово је прошло.

Млађи брат је додао:

— Лепо је од њега што нас је тако љубазно дочекао.

Дама са шареним кишобраном се готово задовољно осмехивала.

— И што је све тако тачно поделио на четири дела.

Спот је увео реч старији Бенон:

— Нисам могао ни да верујем, да има толике папире од вредности.

Жанета је са заносом уздахнула:

— Златан, мио је то човек.

Остали су потврдили:

— То је заиста!

И ућутали су. За њима се подизао бели облак прашине на друму.

Укрштене речи

БРОЈ 168.

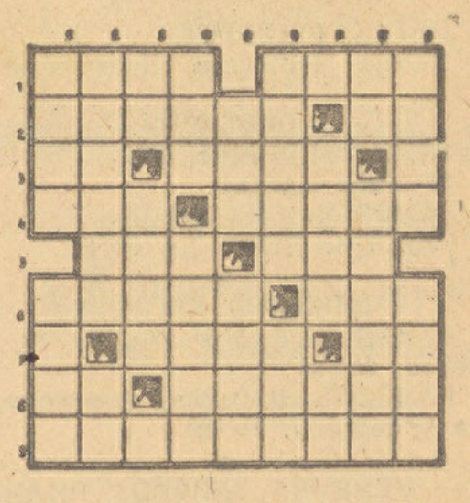

ВОДОРАВНО: 1) Штаровековна земља из које је краљ Саломон добављао злато — близак рођак. 2) Морска животиња (у падежу) — свеза. 3) Слово латинице — непогода на мору — сугласник. 4) Део животињског тела — рачун. 5) Супротно од гадан — персиски владар. 6) Игра карата — спортски клуб. 7) Сугласник — земља европска престоница (у падежу) — иницијали познатог шведског астронома. 8) Слово латинице — Молијерова комедија. 9) Лутка луткарског позоришта.

УСПРАВНО: 1) Село у Бачкој — покривен ходник са стубовима. 2) Пагрмка — предлог. 3) Улица (француски, обрнуто) — прибор за писање — сугласник. 4) Острво на Јадрану — не једе ништа масно. 5) Један зачин — убијао ножем. 6) Правац европске уметности у XVII веку — град на крају река у Тоскани. 7) Сугласник — мирисна биљка — тебе. 8) Најстарија врста фосилног угља. 9) Бивши јапански претседник владе — колонијална роба.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ БРОЈ 167.

ВОДОРАВНО: 1) Старинар. 2) Раб — рало. 3) Пода — САД. 4) Ц(вингли) У(лрих) — сто. 5) Рила — аер. 6) А — аков — о. 7) Лов — снег. 8) Син — Ир. 9) Тас — тока. 10) О(ливер) К(ромвел) — ам — ле. 11) Пасторак.

УСПРАВНО: 1) Срп — рал — топ. 2) Таоци — Осака. 3) Абдул Азис. — с. 4) Р — а — А(лександар) К(остић) — н — ат. 5) Иро — ос — амо. 6) Наставник — р. 7) Аласе. — Ерола. 8) Род — рог — тек.

РОМАН „НОВЕ ПОШТЕ“ 38

Детектив Пирмас на делу

Пјер Тонвил

— На најједноставнији начин на свету. Само сам о свему подробно промислио. Већ после првог извештаја новина, пре него што сте ви дошли до мене, имао сам своје мишљење на целој страни. То се мишљење касније показало као исправно. Важан ослонац дало ми је неразумљиво држање Кнегиње мрака, затим су дошли још извесни срећни случајеви, без којих уопште не би смо ништа постигли.

— Дакле, заиста је сасвим јасно? — запита виши инспектор, још увек по мало сумњајући.

— Тако јасно да бих вам већ сада могао да изнесем цео случај до најмањих појединости. Само још крај не познајем, али при томе ћете и ви сами да суделујете. Сутра или преко сутра, то зависи од тога шта ће још данас да се догоди, — доћи ћу тада к вама и договорићемо се о последњим мерама. — Пирмас опет стаде да гледа кроз стакла и одједном постаде врло живахан. — Зар човек може тачно да зна шта треба да учини?... Али одмах ћемо бити на месту.

Тардје још није могао ни да одговори, када су се већ кола зауставила и шофер отвори врата. Налазили су се на крају неке уске улице. Пред њима се распростирао мали вртић.

— Сада је тачно 2 часа и 7 минута, — рече детектив, погледавши на свој часовник, — имамо још четири минута да идемо. Оно, што очекујем, може сваког часа да се догоди, али бих желео да се догоди тек онда, кад будемо на лицу места, да би смо сами могли контролисати.

— Шта у ствари очекујете? — упита га његов пратилац, док су брзим корацима пролазили кроз врт и на другој страни опет заокренули у неку улицу. Ова улица је била нешто шира од ове, из које су дошли и у њој су се ређале лепе, мале приватне куће.

— Очекујем да ће Кнегиња мрака да дође овамо, — ако не буде мислила да је прогонимо, — одговори Пирмас. — Пошто смо је за време вожње оставили на миру, тешко да ће да посумња. Да ли је ваш кордон сасвим непробојан?

— Свакако, — уверавао га је инспектор. — Имам овде 15 људи и између њих не може ни миш да се провуче. Ми се већ налазимо међу њима и морате да признате да ствар није упадљива. Кад изиђемо напоље, известиће нас да ли се нешто нарочито десило. Мале светле тачке значе: »све у реду«, црвене тачке: »нешто није у реду«. Ја сам имао плаву светлост на својој џепној лампи. Пошто сте ви изричито тако желели, нико не сме да се макне са свога места, док ја не дам знак за мењање положаја или не завиждим на узбуну. Капетан Жорес води ствар, а он је поуздан човек.

Улица је залазила у широку авенију, док се са друге стране низао ред вила, које су једна од друге биле одвојене ограђеним вртовима и привлачним путевима. Неколико оних великих светиљки није могло да продре у дубоку сенку густог дрвећа, па је владала таква тама да је Тардијеу и Пирмасу требало извесно време да се снађу. Десно од њих протезао се блок кућа крај којих су стојали, а отприлике 30 корака даље пружао се парк са својим грмовима на рубу до саме авеније, кроз коју су малопре прошли.

— То је она кућа тамо преко, — објасни детектив тихо. — Она са две куполе. Главни улаз је са друге стране. Пред нама се налази гаража, која је недавно дограђена и баш не изгледа нарочито. Грмље с обе стране улазних врата треба, по свој прилици, да прикрије ружну фасаду.

Виши инспектор је оштрим погледом прегледао цео фронт, знао је да ту чекају његови људи и био је веома задовољан за то, што није приметио ни најмању сенку која би их одала. Означио је Пирмасу шапућући како његов ланац стражара опкољава целу кућу, а затим опрезно мало напред и опрезно упали трипут своју џепну лампу плавом светлошћу.

Прошло је неколико тренутака када се у грмљу приметила мала светла тачка која се полако кретала. Али пре него што је дошла у близину куће са две куполе, одједном је постала црвена и виши инспектор нагло ухвати свога пратиоца за руку.

— Мора да се нешто догодило, — прошапта он жустро. — Мислите ли да смо дошли прекасно?

(Наставиће се)

ДАНАС

ПЕТАК, 4 АВГУСТ,
Марија Магдалена. Доминик испосник.

БИОСКОПИ

АТИЛА: ПРИВИЂЕЊЕ
ЗРИЊИ: КАСНО
НЕМЗЕТИ: ШЕСТОРЦИ
РАКОЦИ: ДЕЦА ЋЕ ВЕЋ...

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

НЕНАДОВИЋ, Мусолини ул. 12, телефон. 23—95.

РАЛЕТИЋ. II Ракоци Ференц улица 2, телефон: 21—00.

*

— ЦЕНЕ НА ЗЕЛЕНОЈ ПИЈАЦИ. Извештај са тржишта воћа и поврћа фирме НИКОЛА РУЖИЋ, трговина јужног и модњег воћа и поврћа на селико, стовариште Бечи ул. 13., заступник: ДАМЈАН ЈЕГДИЋ, Доситејева улица број 10. телефон: 28—96. на дан 3 августа 1944 год. — Воће: грожђе 4—4.50 п. кг.; бресквe 1.80—3.20 п. кг.; кајсије 2—3.80 п. кг.; крушке 1.—1.80 п. кг.; јабуке 0.60—1.70 п. кг.; дињe 2—2.20 п. кг.; лубенице 3—3.50 п. комад. — Поврће: парадајз 1—1.20 п. кг.; кромпир 50—70 ф. кг.; зелени пасуљ 40—60 ф. кг.; бундеве 20—40 ф. кг.; кељ 30—50 ф. кг.; краставци 30—60 ф. кг.; бабура 2.10—2.30 п. кг.; келераба 20—30 ф. пушла; зелен 30—50 ф. пушла; карфиол 40—50 ф. комад; плави парадајз 20—50 ф. комад; салата 10—20 ф. комад. — Пијаца жива. Промет велик. Паприке продате пре почетка пијаце изнад будапештанске пијачне цене. За Будапешту утоварено 8 вагона.

#

Одлазак и долазак возова

ПОЛАЗАК ВОЗОВА ИЗ УЈВИДЕКА:

Према Ујвербасу—Сабадки у правцу Будапеште: брзи 0.15, особни. 20.25.

Према Сеплигету—Зомбору: особни 2.00. 13.25 (преко Куле). 18.04.

Према Сеплигету—Ујпаланка—Гомбошу: особни 13.25.

Према Обече—Зента—Сегеду: особни 5.05, 17.57.

Према Ујвербас—Сентамаш—Обечеју: 13.25 (преко Сеплигета).

Према Тителу: особни 6.12, 20.12.

Према Петроварадину — Београду (и Софији) брзи 5.30.

Према Београду (преко Сегеда): особни 5.05.

ДОЛАЗАК ВОЗОВА У УЈВИДЕК:

Из Будапеште—Сабадке—Ујвербаса: брзи 4.15, особни 17.42.

Из Ујдомбовара — Баје — Сабадке: особни 17.42.

Из Зомбора-Ујвербаса: Арпад 10.55, особни 17.42.

Из Зомбора — Сеплигета: особни 7.35. 19.40

Из Зомбора — Ујвербаса: особни 17.42.

Из Сегеда—Зенте—Обечеја: особни 9.26. 19.57.

Из Обечеја—Сентамаша—Ујвербаса: особни 17.42.

Из Титела: особни 6.00. 17.15.

Из Београда (Софије)—Петроварадина: брзи 28.15

—oooIIIooo—

СК ЛЕВЕНТЕ ИЗ СТАПАРА ТРАЖИ ПРОТИВНИКА код куће за више недеља унапред. Обратити се на адресу: Живко Марковић, Стапар, Школска ул бр. 6 Они који желе да уговоре утакмицу, а који би желели да у недељу 6 августа о. г. гостују у Стапару, нека се што пре обрате на горњу адресу.

СК ЛЕВЕНТЕ, КУЛА, ТРАЖИ ПРОТИВНИКЕ за други тим у Кули или на страни за 6, 13, 20 и 27 августа о. г. Моле се клубови нека се обрате на адресу: Тремли Јожеф, трговац, Кула.

СПОРТ

Непобедиви баук

Ск Зрињи (Шајкашћерђе)—Хуњади (Чурог) 6:3 (3:2)

У прошлу недељу је Ск Зрињи из Шајкашћерђа одиграо не баш пријатељску утакмицу у Чурогу против тамошњег Хуњадија, и успео да га победи са горњим резултатом. Оба противника учествовала су у овој утакмици са најбољом момчади. Већ у самом почетку играчи Зрињиа преузимају игру, диктирајући оштар темпо и у сталном налету угрожавају гол домаћих. Већ у 5 м. Пандуров I пуца на гол, а голман домаћих у паду одбија Буила се налази на месту и убацује у мрежу. Стање је 1:0. Домаћи почињу са центра, прелазе у противнапад, десно крило носи, убацује у центар, десна полутка домаћих је на месту и са три метра пуца у супротни угао, голман Калмар у дивном паду брани.

После тога игра се наставља. Лопту побија Буила, додаје непокривеном Костићу овај прелази противничког бека, продире сам, оклева и голман падом у ноге одузима му лопту. Нешто касније, Буила прима високу лопту са крила, пуца и лопта је у мрежи. Један минут касније исти играч повисује резултат на 3:0. Пристрасним суђењем судије домаћи смањују на 3:1. После 10 минуте, десно крило домаћих руком убацује лопту у мрежу и судија досуђује гол. Играчи и публика протествују, али царска се не пориче.

У паставку игре Пандуров I примљену лопту са крила неодбрањиво пуца у сам доњи угао и повисује на 4:2. После тога домаћи се срећују и успевају на моменте да озбиљно угрожавају гол гостију. Па ипак у 25 м. другог полувремена успева им да смање резултат на 4:3. Минут касније, из комбинације: Пандуров II-Буила—Пандуров, овај последњи убацује поред немоћног голмана. Исти играч у соло акцији постиже и последњи гол на овој утакмици.

И поред лежерне игре, играчи Зрињиа могли су да победе и са већим резултатом. Ово је, после Тисе из Сегеда, други осетнији пораз Хуњадија на сопственом терену. Код Зрињиа је навала играла боље од одбране, у којој су се нарочито истакли Пандуров I и Буила. Остали су задовољили. У тиму Хуњадиа вредно је похвалити Боровицу, док су се остали одликовали грубошћу. Судија је водио ову утакмицу на штету гостију

Владимир Шовљански

—«««(IIIII)»»»—

СК ЛЕВЕНТЕ (КУЛА)—СКЛ ЛЕВЕНТЕ (ОВЕРБАС) 2:1 (0:1)

Ск Левенте (Кула) у недељу је одиграо своју трећу утакмицу за Бачки пехар у Овербасу. Гости су наступили у следећем састав: Сабо, Парошки, Новаков, Херцег, Јухас, Кожан, Белић, Леђенац I, Влашкалић, Леђенац II, Богојевачки. Најбољи су били Сабо, Новаков, Јухас и Леђенац I, Леђенац II код Куле, а Фајса, Тодор, Радованов и Пек код Овербаса. Голове су дали: Челечански, Леђенац I за Левенту Кулу, а Радованов за Овербас. Судија Нађ добар.

ТАБЕЛА
СРЕДЊЕГ БАЧКОГ ПЕХАРА

1. Левенте (Кула)	3	2	1	0	7:3	5
2. Левенте (Лилиомош)	3	1	1	1	8:8	3
3. Левенте (Овербас)	3	0	2	1	7:8	2
4. Левенте (Б.-керестур)	3	0	2	1	3:5	2

ПОЗИВ ИГРАЧИМА СК ДЕЛВИДЕКА. Позивају се сви играчи I и Ib тима, да неизоставно присуствују тренингу, који ће се одржати у петак, 4 о. м., у 4 часа поподне на нашем игралишту, под надзором г. Ђурице Аврамовића. Сваки неоправдани изостанак биће строго кажњен. — Гајинов Марко.

ФЕРЕНЦВАРОШ У НЕДЕЉУ ИГРА У САБАДКИ. Одазвајући се старом позиву одличног сабадског ВАК-а, Ференцварош је одлучио да у недељу, 6 августа игра у Сабадки пријатељску утакмицу. Победник мађарског купа игра у пуном саставу без резерве. За ову утакмицу, која ће се одиграти на стадиону, међу спортистима влада велико интересовање

ПОМЕН

Са највећим родитељским болом у души и тужним срцем јављамо свима сродницима, пријатељима и познаницима да ћемо нашем милом чеду, брату и узор детету

Јоци-Бати Кркљушу

давати шестонедељни парастос у суботу, 5 августа о. г. на св. православном гробљу у Шајкашсентивану.

ВЕЧНО ТУГУЈУ: отац: ЦВЕТА, мати: КАТА, сестра: ЕВИЦА, тетке, стрина и остала многобројна родбина.

ПИЕТЕТ

†

Са болом у души и сломљена срца јављамо да је наш љубљени супруг, зет, стриц и рођак

РАЈХ ФРАЊА

фабрикант

2 о. м. по подне после дуге и тешке болести у 62 години свога вредног живота по пријему свете причести умро.

Драгог покојника са одра у кући жалости (1941 априла 13 ул. бр. 13) после обреда евангеличке цркве, 4 августа по подне у 5 часова сахрањујемо на вечни починак у породичној гробници.

МИР ПЕПЕЛУ ЊЕГОВОМ!

Ујвидек, 2 августа 1944 год.

2661 **ОЖАЛОШЋЕНА ПОРОДИЦА**

ИСПРАВКА

Од секретара Мункаш Тештедзе Ењешилет из Зомбора Зидаровић Јожефа примили смо следећу исправку: »У Вашем цењеном листу од 1 о. м. у спортској рубрици, под насловом »Силберек—Зомбори Мункаш 2:1« објављен је резултат једне утакмице, која се уопште није одиграла. Као секретар зомборског Мункаша овим изјављујем, да мој клуб већ три недеље паузира, пошто се његови играчи налазе на летњем осуству, па тако нису били у могућности да одиграју поменуту утакмицу у Силбереку.«

—oooIIIooo—

ТРАЖЕ СЕ ПРОТИВНИЦИ: КАФЦ Кула тражи противнике за оба тима у Кули или на страни за 6, 13, 20 и 27 августа 1944 године. Моле се клубови да се обрате на адресу: Вереш Мартон, општински чиновник, Кула.

МАЛИ ОГЛАСИ

За 10 речи 2 пенга, свака даља реч 15 ф. Који траже службу имају 50% попуста

СЛУЖБА

СТАРИЈИ БЕРБЕРСКИ ПОМОЋНИК тражи намештење. Наступ одмах. Нађ Истван, Хорти Миклош ул. 1102, Апатин. 2660

ТРАЖЊА

ЈЕДНОГ ПОМОЋНИКА, два шегрта на аутомеханички занат и рад тражи гаража: Чеда Велимиров, Хорти Миклош, 14. 2628

ВИШЕ СТОЛАРСКИХ ПОМОЋНИКА потребује: Рада Тулончић, столар, Ујвидек, Кешмарки улица 11. 2657

КУХАРИЦУ, собарицу са добрим сведочбама у Сентамаш за одмах тражим. Адреса: Д-р Силашине, огласни завод, Темплом ул. 4. 2663

КУПОВИНА

ПРПУ КУПУЈЕМО. Гас фабрика, Ујвидек, Алфелди ул. 23. 2654

ПРОДАЈА

ДВА НОВА ПРОЗОРА за кухињу и шпајз на продају. Банфи ул. 35.

ЛЕДЕЊАЦИ БЕЛО ЕМАЈЛИРАНИ у предратној изради код Саве Нешевића, Ујвидек. 2659

ИЗДАВАЊА

ИЗДАЈЕМ 72 ЈУТРА салашке земље са налазећим зградама удаљено од Обечеја 9 кил. а од каменог пута 1 километар у закуп за економску годину 1944—1945. Стеван Предић, економ, Обече, Хуњади Ј. ут 65. 2658

ПОРЗОЛ и АРЗОПАЦ

средства за прашење житарица стигла су. Набавите своју потребу, док их има. — Vu' ovics György, комисионер, САБАДКА, Хитлер трг 5 а Телефон 6-69 1772

Одговорни уредник и издавач: ВОЈИСЛАВ МАТИЋ
Ротациона штампа: »Уранија« штампарски завод (власник Јован Келемен), за штампарију одговара Јосип Франк, II Ракоци Ференц ул. 50 — Рукописи се не враћају.